

Avalent>Kohtuasja algatamine>Vahendus>Vahendus ELi liikmesriikides

Vahendus ELi liikmesriikides

Prantsusmaa

Miks mitte lahendada oma vaidlus kohtusse pöördumise asemel vahendamise teel? See on alternatiivne viis vaidluste lahendamiseks, mille korral vahendaja aitab pooltel kokkuleppele jõuda. Prantsusmaal on valitsus ja spetsialistid vahendamise eelistest teadlikud.

Kellega ühendust võtta?

Prantsusmaal puudub keskne või valitsusasutus, mis reguleeriks vahendajate kutseala. Praegu ei ole kavas ka seda luua.

Perekonnaõiguse valdkonnas on siiski tegevad allpool nimetatud valitsusvälised organisatsioonid.

APMFii (*Association Pour la Médiation Familiale – perekonnavaidluste vahendamise ühing*) oli 2012. aastal 700 liiget ning enamik neist olid perekonnavaidluste vahendajad. Ühingul on kergesti kättesaadav vahendajate kataloog iga piirkonna kohta.

FENAMEF (*Fédération Nationale des Associations de Médiation Familiales – perekonnavaidluste vahendamise ühingute riiklik assotsiatsioon*) hõlmas 2012. aastal rohkem kui 480 perekonnavaidluste vahendamise asukohta ning assotsiatsioonil on kataloog, milles antakse ülevaade vahendusteenuste pakkumise kohtadest.

Te võite konsulteerida ka järgmiste organitega.

CMAP (*Centre de Médiation et d'Arbitrage de Paris – Pariisi vahendus- ja vahekohtukeskus*) lahendab (suur)ettevõtete vahelisi vaidlusi.

2012. aastal koondas **IEAM** (*l'Institut d'Expertise, d'Arbitrage et de Médiation – ekspertiiside, vahekohtu ja vahendamise instituut*) üle 100 kohtueksperti ja -spetsialisti, kes tegelevad vaidluste lahendamise majandus- ja finantsküsimumste, õiguse ja maksunduse, meditsiini, ehituse ja riiklike ehitustööde, tööstuse, toorainete ja transpordi valdkonnas

FMCML (*Fédération des Médiateurs et Chargés de Mission libéraux – vahendajate ja elukutseliste projektikoordinaatorite föderatsioon*) ühendab umbes sadakond eksperti, kes võivad tegutseda ka vahendajatena paralleelselt oma ülesandega esitada eksperdiarvamusi mitmes valdkonnas (ehitus, kinnisvara, tööstus, teenused, jae- ja hulgikaubandus, sotsiaalküsimumused ja maksustamine, infotehnoloogia, keskkond ning meditsiini ja parameditsiini küsimused).

2012. aastal esindas **FNCM** (*Fédération Nationale des Centres de Médiation – riiklik vahenduskeskuste föderatsioon*) 79 advokatuuride vahenduskeskust, mis on korraldatud piirkondade järgi. Föderatsiooni liikmeteks on peamiselt advokaadid. Föderatsiooni toetab Riiklik Advokatuuride Nõukogu (*Conseil national des barreaux – CNB*) ning tal on arvukalt sidemeid kohturingkondades. Vahendajate loetelu on kättesaadav föderatsiooni veebisaidil.

ANM (*Association Nationale des Médiateurs – riiklik vahendajate liit*) loodi 1993. aastal ning 2012. aastal esindas see umbes 20 ühendust ja umbes 300 liiget, kes olid organiseeritud 11 piirkondliku esindusena. Liit on koostanud vahendajate riikliku käitumisjuhendi. Vahendajate loetelu on kättesaadav liidu veebisaidil.

Millises valdkonnas on vahenduse kasutamine lubatud ja/või kõige tavalisem?

Prantsusmaa seaduste kohaselt võivad pooled esitada vaidluse vahendamiseks mis tahes õigusvaldkonnas, tingimisel et vahendamine ei kahjusta **sotsiaalset ja majanduslikku käitumist reguleerivaid avaliku korra eeskirju** (*ordre public de direction*). Vahenduse tulemusena ei ole näiteks võimalik sõlmida kokkulepet, millega soovitakse hiilida kõrvale abielu või abielulahutust reguleerivatest kohustuslikest sätetest.

Vahendust kasutatakse kõige sagedamini **perekonnavaidluste puhul** (perekonnakohtus, perekonnavaidluste vahendaja (*médiateur familial*) kaudu) ja **väikeste nõuete puhul** (kohalikus või alama astme kohtus, lepitaja (*conciliateur de justice*) kaudu).

Kas tuleb järgida erieeskirju?**Vahendusele suunamine**

Vaidluse saab vahendusele suunata ainult **poolte eelneval nõusolekul**.

Kui kohtumenetlus on juba algatatud, võib asja arutav kohus poolte nõusolekul määrata kolmanda isiku, eesmärgiga pooled ära kuulata ning võrrelda ja vastandada nende seisukohti, et aidata neil vaidlus lahendada (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 131-1).

Vanemaõiguste kasutamist või abielulahutusega seotud ajutisi meetmeid hõlmavates erivaldkondades võib kohus suunata pooled osalema vahendust tutvustaval teavitamiskohtumisel. Kohtumine on pooltele tasuta ja selle tulemusena ei saa määrata mingeid karistusi (tsiviilseadustiku artiklid 255 ja 373-2-10).

16. novembri 2011. aasta korraldusega (*ordonnance*) nr 2011-1540 võeti Prantsusmaa õigusesse üle ELi direktiiv 2008/52/EÜ. Direktiiviga kehtestatakse raamistik, mille eesmärk on kolmanda isiku ehk vahendaja abil hõlbustada vaidluste rahumeelset lahendamist poolte vahel. Korraldusega laiendati direktiivi sätete ulatust nii, et lisaks piiriülesele vahendusele oleks hõlmatud ka riigisisene vahendus, välja arvatud selliste vaidluste puhul, mis on seotud töölepingutega või mis käsitlevad riigi ainupädevuses olevat haldusõigust (*droit administratif régalién*).

Kõnealuse 16. novembri 2011. aasta korraldusega muudetakse 8. veebruari 1995. aasta seadust (*loi*), et kehtestada üldine vahendusraamistik. Selles määratletakse vahenduse mõiste, kirjeldatakse vahendaja suhtes kehtestatud tingimusi ning kinnitatakse konfidentsiaalsuse põhimõtet, mis on vahendusmenetluse eduka läbiviimise pant.

Korraldusega kinnitatakse põhimõtet, et kohtumenetluse mis tahes etapis võib vaidlust arutav kohus määrata vahendaja, kes praktikas võib olla ka lepitaja (*conciliateur de justice*). Kohus ei või delegerida abielulahutuse ja lahuse luu asjas tehtavaid esialgseid lepituspüüdlusi vahendajale. Kui pooled ei ole nõustunud vahendust kasutama, võib kohus suunata nad vahendajaga kohtuma, et neile selgitataks vahendusmenetluse eesmärki ja toimimist. Kehtiva seaduse kohaselt võivad selliseid kohtumisi läbi viia ainult lepitajad ja perekonnavaidluste vahendajad.

20. jaanuari 2012. aasta seadlusega (*décret*) nr 2012-66, millega rakendati eespool nimetatud 16. novembri 2011. aasta korraldus, lisatakse tsiviilkohtumenetluse seadustikku viies köide (*Livre V*) vaidluste rahumeelse lahendamise kohta, eesmärgiga selgitada eeskirju, millega reguleeritakse lepingulist vahendust või lepitust, ja neid eeskirju, millega reguleeritakse vaidluste rahumeelset lahendamist (*procédure participative*). Kõnealune viies köide on seotud seadustiku VI jaotisega lepituse kohta ja VIa jaotisega kohtuvaidluste vahendamise kohta. 20. märtsi 1978. aasta seadlust (*décret*) nr 78381 on muudetud ja nüüd sisaldab see üksnes lepitaja tegevust reguleerivaid eeskirju.

Vahendust reguleerivad eeskirjad

Vahendajate jaoks ei ole kehtestatud riiklikku käitumisjuhendit.

Pariisi Kaubandus-Tööstuskoda (*Chambre de commerce et d'industrie*) on kehtestanud hea tava juhendi ja järgib selle täitmist ise.

Perekonnavaidluste vahendajad juhivad oma tegevuses – kas vahetult või nende tööandjateks olevate organite kaudu – kahe perekonnavaidluste vahendajate föderatsiooni, s.t APMFi ja FENAMEFi **eetikakoodeksitest või hartadest**. Nende koodeksite või hartadega on võetud üle perekonnavaidluste vahendamise eetikareeglid, mille võttis 22. aprillil 2003. aastal vastu Prantsusmaa riiklik perekonnavaidluste vahendamise nõukogu (*Conseil National Consultatif de la Médiation Familiale – CNCMF*). APMFi veebisaidil esitatud teabe kohaselt „kehtestab APMF kutseala käitumisjuhendi, milles nähakse ette kutsealal tegutsemise eetikareeglid ja Prantsusmaal perekonnavaidluste vahendajana tegutsemise tingimused. Käitumisjuhendit peavad järgima kõik vahendajad.”

2008. aasta märtsis kiitis **FNCM** heaks Euroopa vahendajate käitumisjuhendiil põhineva eetikakoodeksi.

Teave ja koolitus

Vahendamise kohta puudub ametlik riiklik veebisait.

Prantsusmaa õigusaktid ei sisalda praegu sätteid vahenduse alase erikoolituse kohta, välja arvatud seoses perekonnavaidlustega, mille jaoks nähti 2. detsembri 2003. aasta seadlusega (*décret*) ja 12. veebruari 2004. aasta ministri määrusega (*arrêté*) ette **perekonnavaidluste vahendaja diplom** (*diplôme de médiateur familial*).

Õigusnormidega nähakse ette, et perekonnavaidluste vahenduse alast koolitust tuleb pakkuda heakskiidetud keskustes ning et piirkonna prefekt annab vahendajale diplomi pärast koolituse läbimist või pärast sertifitseerimisprotsessi, mille raames kontrollitakse vahendaja omandatud teadmisi ja kogemusi. Koolituskeskused kiidab heaks vastav **piirkondlik tervishoiu- ja sotsiaalteenuste amet** (*Direction régionale des affaires sanitaires et sociales – DRASS*). Neis keskustes saavad õppijad kolme aasta jooksul 560 tundi koolitust ja vähemalt 70 tundi praktikat. Koolituse lõpus tuleb teha eksam.

Kui suured on vahenduse kulud?

Kui pooled otsustavad kasutada vaidluste alternatiivse lahendamise viisina kas kohtulikku või kohtuvälist vahendust, tuleb selle eest maksta tasu. Kui pooled otsustavad kasutada vahendust kohtumenetluse raames, võib vahendaja tasu olla hõlmatud õigusabiga. Igal juhul määrab vahendaja tasu kindlaks õiguskuludid kindlaksmäärav kohtunik (*magistrat taxateur*) pärast seda, kui vahendaja on oma ülesande täitnud, võttes aluseks aruande vahendaja tegevuse või kulude kohta (19. detsembri 1991. aasta seadluse (*décret*) nr 91-1266 artikkel 119).

Õiguskuludid kindlaksmäärav kohtunik määrab kindlaks deposiidi ja tasu summa (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklid 131-6 ja 131-3). Õigusnormides ei ole sätestatud täpseid tasumäärasid ning sellest tulenevalt **varieeruvad** perekonnavaidluste vahendamise teenuste **ühikuhinnad**. Justiitsministeeriumi, tööhõive-, sotsiaalküsimuste, perekonna- ja solidaarsusministeeriumi, riikliku peretoetuste fondi (*Caisse nationale d'allocations familiales – CNAF*) ja põllumajanduses antava vastastikuse abi keskfondi (*Caisse centrale de mutualité sociale agricole – CCMSA*) vahel sõlmitud riikliku kokkuleppe kohaselt kohustusid perekonnavaidluste vahendamise teenuseid kasutavad teenistused kohaldama **riiklike tasumäärasid, mis varieeruvad** sõltuvalt poolte sissetulekust. Olenevalt kohtuniku otsusest peavad pooled ühe vahenduskohtumise eest tasuma summa, mis jääb vahemikku 5 eurost kuni 131,21 euroni. Perekonnaküsimustes on riiklik peretoetuste fond kehtestanud kokkuleppeid hõlmava korra, mis võimaldab organisatsioonidel kasutada perekonnavaidluste vahendamise teenust tingimusel, et järgitakse teatavaid eeskirju.

Kas vahenduse teel saavutatud kokkulepet saab täitmisele pöörata?

Nende juhtumite puhul, kui kohtumenetlust ei ole algatatud, nähakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 1565 ette, et poolte vahel saavutatud kokkuleppe võib esitada asjaomases vaidluses jurisdiktsiooni omavale kohtule, eesmärgiga muuta võimalikuks kokkuleppe täitmisele pööramine. Juhul kui kohtumenetlus on algatatud, nähakse tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikliga 131-12 ette, et poolte avalduse alusel võib asja arutav kohus kiita heaks kokkuleppe, mille pooled talle esitavad.

Tsiviilasjades kohaldatava täitemenetluse seadustiku (*code des procédures civiles d'exécution*) artikli L111-3 lõikes 1° on sätestatud, et kohtuliku või kohtuvälise vahendamise teel saavutatud kokkulepped, mis on üldkohtu- või halduskohtu otsusega tunnustatud täitmisele pööratavateks, on täitmisele pööratavad dokumendid.

Viimati uuendatud: 13/02/2017

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokumendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.